

Тема 2. Базисні умови поставки товарів. Контрактні ціни.

1. Умови Інкотермс-2010.
2. Вплив умов поставки на митну оцінку товарів.

1. Питання №1. Інкотермс-2010 (англ. *Incoterms, International commerce terms*) – міжнародні правила по тлумаченню найбільш широко використовуваних торговельних термінів в області зовнішньої торгівлі. Міжнародні торговельні терміни являють собою стандартні умови договору міжнародної купівлі-продажу, які визначені заздалегідь у міжнародно визнаному документі, що вступив у чинність з 1 січня 2011 року.

Кожний термін Інкотермс-2010 являє собою аббревіатуру із трьох букв. Терміни можна розділити на 4 групи:

Група Е – Місце відправлення (Departure):

EXW. Ex Works (зазначене місце): товар зі складу продавця.

Група F – Основне перевезення не оплачене (Main Carriage Unpaid):

FCA. Free Carrier (зазначене місце): товар доставляється перевізнику замовника.

FAS. Free Alongside Ship (зазначено порт навантаження): товар доставляється до корабля замовника.

FOB. Free On Board (зазначено порт навантаження): товар навантажуються на корабель замовника.

Група С – Основне перевезення оплачене (Main Carriage Paid):

CFR. Cost and Freight (зазначено порт призначення): товар доставляється до порту замовника (без вивантаження).

CIF. Cost, Insurance and Freight (зазначено порт призначення): товар страхується і доставляється до порту замовника (без вивантаження).

CPT. Carriage Paid To (зазначено місце призначення): товар доставляється перевізнику замовника в зазначеному місці призначення.

CIP. Carriage and Insurance Paid to (зазначено місце призначення): товар страхується і доставляється перевізнику замовника в зазначеному місці призначення.

Група D – Доставка (Arrival):

DAP (Delivered at Point): поставка в місці призначення.

DAT. Delivered at Terminal: поставка на терміналі. Експортні платежі лежать на продавці, а імпорتنі на покупці. Термінал знаходиться на границі, потрібно вказати назву терміналу.

DDP. Delivered Duty Paid (зазначено місце призначення): товар доставляється замовнику, очищений від мита і ризиків.

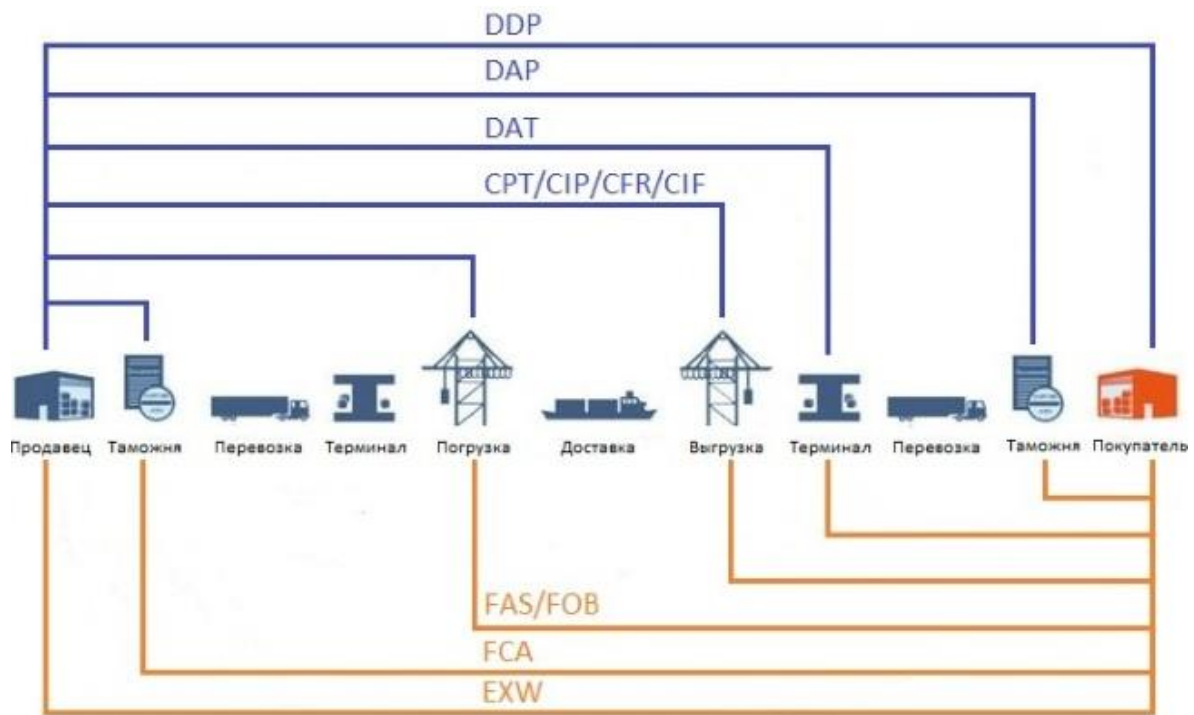

Рис. 2.1 Умови поставки Інкотермс-2010

1. Умови поставки EXW Інкотермс 2010 – «Ex Works» (named place) – «Франко завод» (зазначена назва місця) означає, що продавець виконає свої обов'язки по поставці, коли він надасть товар у розпорядження покупця на своєму підприємстві або в іншому зазначеному місці (наприклад: на заводі, фабриці, складі та т.п.). Продавець не відповідає ні за навантаження товару на транспортний засіб, наданий покупцем, ні за сплату митних платежів, ні за митне оформлення експортованого товару, якщо це не оговорено особливим чином. За базисом поставки EXW покупець несе всі види ризику та всі витрати по переміщенню товару з території продавця до зазначеного місця призначення.

Базис поставки EXW покладає мінімальні обов'язки на продавця, і покупець повинен нести всі витрати та ризики у зв'язку з перевезенням товару від підприємства продавця до місця призначення. Термін EXW не може застосовуватися, коли покупець не в змозі виконати прямо або побічно експортні формальності. У цьому випадку повинен використатися термін FCA, за умови, що продавець погодиться нести витрати та ризики за відвантаження товару. Покупцю товару **термін EXW** варто використовувати з обережністю, тому що у продавця відсутній перед покупцем обов'язок по навантаженню товару. Якщо продавець фактично здійснює навантаження товару, робиться це за рахунок і ризик покупця. Якщо продавець здійснює навантаження на свій ризик і за свій рахунок, доцільно використовувати термін FCA. Також необхідно враховувати, що продавець зобов'язаний на умовах EXW лише сприяти покупцю товару у митному очищенні товару для вивозу, продавець не зобов'язаний організовувати виконання митних процедур для вивозу товару. Тому покупцю не рекомендується використовувати **базис EXW**, якщо він не може забезпечити виконання експортних митних формальностей для вивозу товару.

2. Умови поставки FCA Інкотермс 2010 – «Free Carrier» («Франко перевізник» зазначена назва місця) означає, що продавець передасть товар, випущений у митному режимі експорту, зазначеному покупцем перевізнику в названому місці. Слід зазначити, що вибір місця поставки вплине на зобов'язання по навантаженню і розвантаженню товару в даному місці. Якщо поставка здійснюється в приміщенні продавця або в іншому погодженому місці, то продавець відповідає за навантаження товару. Рекомендується найбільш чітко визначити пункт місця поставки, тому що ризик переходить від продавця на покупця в цьому пункті.

Термін FCA може бути використаний під час перевезення будь-яким видом транспорту, включаючи змішані перевезення. Під словом «Перевізник» розуміється будь-яку особу, що на підставі договору перевезення зобов'язується здійснити або забезпечити перевезення товару залізницею, автомобільним, повітряним, морським і внутрішнім водним транспортом або комбінацією цих видів транспорту. Якщо покупець довіряє іншій особі, що не є перевізником, прийняти товар, то продавець виконає свої обов'язки по поставці товару з моменту передачі його даній особі.

Базис поставки FCA Інкотермс 2010 покладає на продавця обов'язок по виконанню експортних митних процедур для вивезення товару, однак продавець не зобов'язаний виконувати митні формальності для ввезення товару, сплачувати імпорتنі мита або виконувати інші імпорتنі митні процедури при ввезенні.

3. Умови поставки FAS Інкотермс 2010 – «Free Alongside Ship» («Вільно вздовж борта судна» зазначений порт відвантаження) означає, що продавець виконав поставку, коли товар розміщений уздовж борта судна на причалі або на ліхтерах у зазначеному порту відвантаження. Ризик втрати або пошкодження товару переходить від продавця, коли товар розташований уздовж борта судна, із цього моменту покупець має всі витрати. При розміщенні товару в контейнері типовим для продавця є передача товару перевізнику на терміналі, а не шляхом розміщення вздовж борта судна, у таких випадках варто використовувати термін FCA.

Термін FAS може застосовуватися тільки під час перевезення товару морським або внутрішнім водним транспортом.

Базис поставки FAS Інкотермс 2010 покладає на продавця обов'язок по виконанню експортних митних процедур для вивезення товару, однак продавець не зобов'язаний виконувати митні формальності для ввезення товару, сплачувати імпорتنі мита або виконувати інші імпорتنі митні процедури при ввезенні. Однак якщо сторони бажають, щоб покупець взяв на себе обов'язки по митному очищенню товару для експорту, то це повинно бути чітко оговорено у відповідному доповненні до договору купівлі-продажу.

4. Умови поставки FOB Інкотермс 2010 – «Free On Board» («Вільно на борті» зазначений порт відвантаження) означає, що продавець виконав поставку, коли товар перейшов через поручні судна (на борт судна) у

зазначеному порту відвантаження. Ризик втрати або пошкодження товару переходить від продавця, коли товар перебуває на борті судна, з цього моменту покупець має всі витрати. При розміщенні товару в контейнері типовим для продавця є передача товару перевізнику на терміналі, а не шляхом розміщення на борту судна, у таких випадках варто використовувати термін FCA.

Термін FOB може застосовуватися тільки під час перевезення товару морським або внутрішнім водним транспортом.

Базис поставки FOB Інкотермс 2010 покладає на продавця обов'язок по виконанню експортних митних процедур для вивозу товару, однак продавець не зобов'язаний виконувати митні формальності для ввезення товару, сплачувати імпорتنі мита або виконувати інші імпорتنі митні процедури при ввезенні.

5. Умови поставки CFR Інкотермс 2010 – «Cost and Freight» («Вартість і фрахт» зазначений порт призначення) означає, що продавець виконав поставку, коли товар перейшов через поручні судна (на борт судна) у порту відвантаження. Продавець зобов'язаний оплатити витрати і фрахт, необхідні для доставки товару в зазначений порт призначення, а ризик втрати або пошкодження товару, а також будь-які додаткові видатки, переходять від продавця на покупця після розміщення товару на борті судна в порту відвантаження.

Відповідно до базису поставки CFR покупець бере на себе всі ризики втрати або пошкодження товару, як і інші витрати після передачі товару продавцем перевізнику, а не коли товар досягне місця призначення. Термін CFR містить два критичних пункти, оскільки ризик і витрати переходять у двох різних місцях.

Термін CFR може застосовуватися тільки під час перевезення товару морським або внутрішнім водним транспортом.

Базис поставки CFR Інкотермс 2010 покладає на продавця обов'язок по виконанню експортних митних процедур для вивезення товару, однак продавець не зобов'язаний виконувати митні формальності для ввезення товару, сплачувати імпорتنі мита або виконувати інші імпорتنі митні процедури при ввезенні.

6. Умови поставки CIF Інкотермс 2010 – «Cost, Insurance and Freight» («Вартість, страхування і фрахт» зазначений порт призначення) означає, що продавець виконав поставку, коли товар перейшов через поручні судна (на борт судна) у порту відвантаження. Продавець зобов'язаний оплатити витрати і фрахт, необхідні для доставки товару в зазначений порт призначення, але ризик втрати або пошкодження товару, як і будь-які додаткові витрати, що виникають після відвантаження товару, переходять з продавця на покупця.

Базис поставки CIF покладає на продавця також обов'язок придбання морського страхування на користь покупця проти ризику втрати і пошкодження товару під час перевезення. Отже, продавець зобов'язаний укласти договір страхування і оплатити страхові внески. Покупець повинен брати до уваги, що

відповідно до умов поставки CIF, від продавця потрібне забезпечення страхування лише з мінімальним покриттям. У випадку якщо покупець бажає мати страхування з більшим покриттям, він повинен, або спеціально домовитися про це із продавцем, або сам укласти договір додаткового страхування.

Термін CIF може застосовуватися тільки під час перевезення товару морським або внутрішнім водним транспортом.

Базис поставки CIF Інкотермс 2010 покладає на продавця обов'язок по виконанню експортних митних процедур для вивезення товару, однак продавець не зобов'язаний виконувати митні формальності для ввезення товару, сплачувати імпорتنі мита або виконувати інші імпорتنі митні процедури при ввезенні.

7. Умови поставки CPT Інкотермс 2010 – «Carriage Paid To» («Фрахт/перевезення оплачені до» зазначена назва місця призначення) означає, що продавець передасть товар, випущений у митному режимі експорту, названому ним перевізнику. Крім цього, продавець зобов'язаний оплатити витрати, пов'язані з перевезенням товару до зазначеного місця призначення. Це означає, що покупець бере на себе всі ризики втрати або пошкодження товару, як і інші витрати після передачі товару продавцем перевізнику, а не коли товар досягне місця призначення. Термін CPT містить два критичних пункти, оскільки ризик і витрати переходять у двох різних місцях.

Термін CPT може бути використаний під час перевезення будь-яким видом транспорту, включаючи змішані перевезення. Під словом «перевізник» розуміють будь-яку особу, що на підставі договору перевезення бере на себе зобов'язання забезпечити власним чином або організувати перевезення товару залізницею, автомобільним, повітряним, морським і внутрішнім водним транспортом або комбінацією цих видів транспорту. У випадку здійснення перевезення в погоджений пункт призначення декількома перевізниками, перехід ризику відбудеться в момент передачі товару в опікування першого з них.

Базис поставки CPT Інкотермс 2010 покладає на продавця обов'язок по виконанню експортних митних процедур для вивезення товару, однак продавець не зобов'язаний виконувати митні формальності для ввезення товару, сплачувати імпорتنі мита або виконувати інші імпорتنі митні процедури при ввезенні.

8. Умови поставки CIP Інкотермс 2010 – «Carriage and Insurance Paid to» («Фрахт/перевезення і страхування оплачені до» зазначена назва місця призначення) означає, що продавець передасть товар, випущений у митному режимі експорту, названому ним перевізнику. Крім цього, продавець зобов'язаний оплатити витрати, пов'язані з перевезенням товару до зазначеного місця призначення. Це означає, що покупець бере на себе всі ризики і будь-які додаткові витрати після передачі товару продавцем перевізнику, а не коли товар досягне місця призначення. Однак, за базисом поставки CIP на продавця

також покладає обов'язок по забезпеченню страхування від ризиків втрати і пошкодження товару під час перевезення на користь покупця. Отже, продавець укладає договір страхування і оплачує страхові внески. Покупець повинен брати до уваги, що відповідно до умов терміна СІР від продавця потрібне забезпечення страхування з мінімальним покриттям. У випадку якщо покупець бажає мати страхування з більшим покриттям, він повинен, або спеціально домовитися про це з продавцем, або сам укласти договір додаткового страхування. Термін СІР містить два критичних пункти, оскільки ризик і витрати переходять у двох різних місцях.

Термін СІР може бути використаний під час перевезення будь-яким видом транспорту, включаючи змішані перевезення. Під словом «перевізник» розуміється будь-яка особа, що на підставі договору перевезення бере на себе зобов'язання забезпечити власним чином або організувати перевезення товару залізницею, автомобільним, повітряним, морським і внутрішнім водним транспортом або комбінацією цих видів транспорту. У випадку здійснення перевезення в пункт призначення декількома перевізниками, перехід ризику відбудеться в момент передачі товару в опікування першого перевізника.

Базис поставки СІР Інкотермс 2010 покладає на продавця обов'язок по виконанню експортних митних процедур для вивезення товару, однак продавець не зобов'язаний виконувати митні формальності для ввезення товару, сплачувати імпорتنі мита або виконувати інші імпорتنі митні процедури при ввезенні.

9. Умови поставки DAP Інкотермс 2010 – «Delivered At Point» («Поставка в пункті» зазначена назва місця призначення) означає, що продавець виконав своє зобов'язання по поставці, коли він надав покупцю товар, випущений у митному режимі експорту і готовий до розвантаження з транспортного засобу, що прибув у зазначене місце призначення. Умови поставки DAP покладають на продавця обов'язки мати всі витрати та ризики, пов'язані із транспортуванням товару в місце призначення, включаючи (де це буде потрібно) будь-які збори для експорту із країни призначення.

Термін DAP може застосовуватися під час перевезення товару будь-яким видом транспорту, включаючи змішані перевезення. Під словом «перевізник» розуміють будь-яку особу, що на підставі договору перевезення бере на себе зобов'язання забезпечити власноруч або організувати перевезення товару залізницею, автомобільним, повітряним, морським і внутрішнім водним транспортом або комбінацією цих видів транспорту.

Базис поставки DAP Інкотермс 2010 покладає на продавця обов'язок по виконанню експортних митних процедур для вивезення товару, однак продавець не зобов'язаний виконувати митні формальності для ввезення товару, сплачувати імпорتنі мита або виконувати інші імпорتنі митні процедури при ввезенні.

10. Умови поставки DAT Інкотермс 2010 – «Delivered At Terminal» («Поставка на терміналі» зазначена назва місця призначення) означає, що

продавець виконав свої зобов'язання тоді, коли товар, випущений у митному режимі експорту, розвантажений із прибулого транспортного засобу і наданий у розпорядження покупця в погодженому терміналі зазначеного місця призначення. Під терміном «термінал» у базисі поставки DAT розуміється будь-яке місце, у т.ч. авіа/авто/залізничний карго термінал, причал, склад і т.д. Умови поставки DAT покладають на продавця обов'язки мати всі витрати і ризики, пов'язані із транспортуванням товару і його розвантаженням на терміналі, включаючи (де це буде потрібно) будь-які збори для експорту і країни призначення.

Термін DAT може застосовуватися під час перевезення товару будь-яким видом транспорту, включаючи змішані перевезення. Під словом «перевізник» розуміють будь-яку особу, що на підставі договору перевезення бере на себе зобов'язання забезпечити власноруч або організувати перевезення товару залізницею, автомобільним, повітряним, морським і внутрішнім водним транспортом або комбінацією цих видів транспорту.

Базис поставки DAT Інкотермс 2010 покладає на продавця обов'язок по виконанню експортних митних процедур для вивезення товару, однак продавець не зобов'язаний виконувати митні формальності для ввезення товару, сплачувати імпорتنі мита або виконувати інші імпорتنі митні процедури при ввезенні.

11. Умови поставки DDP Інкотермс 2010 – «Delivered Duty Paid» («Поставка з оплатою мита» зазначена назва місця призначення) означає, що продавець надасть товар, який пройшов експортне та імпорتنе митне очищення і готовий до розвантаження з прибулого транспортного засобу, у розпорядження покупця в зазначеному місці призначення. Продавець зобов'язаний мати всі витрати і ризики, пов'язані з транспортуванням товару, включаючи будь-які збори для експорту з країни призначення і для імпорту в країну призначення. Під словом «збори» мається на увазі відповідальність і ризики за здійснення митного очищення, а також за оплату митних формальностей, мит, податків та інших зборів.

Термін DDP може застосовуватися під час перевезення товару будь-яким видом транспорту, включаючи змішані перевезення. Під словом «перевізник» розуміють будь-яку особу, що на підставі договору перевезення бере на себе зобов'язання забезпечити власноруч або організувати перевезення товару залізницею, автомобільним, повітряним, морським і внутрішнім водним транспортом або комбінацією цих видів транспорту.

У той час як термін EXW покладає на продавця мінімальні обов'язки, термін базису поставки DDP припускає максимальні обов'язки продавця.

Термін «франко» означає, до якого пункту на шляху просування товару від виробника до споживача транспортні витрати включаються до складу ціни. У новій системі Інкотермс 2010 транспортні витрати диференціюються залежно від умов поставки в такий спосіб (таблиця 2.1):

Таблиця 2.1

Умови поставки Інкотермс 2010		Склад включених транспортних витрат							
		Наванта- ження на перший транс- порт	Достав- ка до основно го пере візника	Страху- вання перевез ення ки	Наванта- ження на основ ний транс- порт	Оплата основно го транс- порту	Розванта ження	Достав ка від основно го транс- порту	Розванта ження на склад підприєм- ства
1	EXW Франко- завод								
2	FCA Франко- перевізник	X	X						
3	FAS Франко уздовж борта судна	X	X						
4	FOB Франко- борт	X	X		X				
5	CFR Вартість і фрахт	X	X		X	X			
6	CIF Вартість, страхування і фрахт	X	X	X	X	X			
7	CPT Перевезення оплачено до	X	X		X	X			
8	CIP Перевезення і страхування оплачені до	X	X	X	X	X			
9	DAT Поставка на терміналі	X	X		X	X	X		
10	DAP Поставка до місця	X	X		X	X			
11	DDP Поставлено, мито оплаче- не	X	X		X	X	X	X	

X – транспортні витрати включені в ціну.

У таблиці 2.2 зазначено, яка зі сторін контракту купівлі-продажу з посиланням на Інкотермс 2010 повинна здійснити ті або інші дії, необхідні для виконання контракту, де ці дії відбуваються і якими витратами супроводжуються.

Таблиця 2.2

Обов'язки продавця і покупця

Умови поставки	Митне очищення для вивезення	Митне очищення для ввезення	Перевезення	Місце поставки*	Перехід ризиків	Перехід витрат	Страхування
EXW - Франко - завод	Покупець	Покупець	Покупець	Підприємство продавця	Підприємство продавця	Підприємство продавця	-
FCA - Франко - перевізник	Продавець	Покупець	Покупець	Пункт передачі перевізнику	Пункт передачі перевізнику	Пункт передачі перевізнику	-
FAS - Франко – уздовж борта	Продавець	Покупець	Покупець	Причал або баржа в порту навантаження	Причал або баржа в порту навантаження	Причал або баржа в порту навантаження	-
FOB - Франко-борт	Продавець	Покупець	Покупець	Борт судна в порту навантаження	Борт судна в порту навантаження	Борт судна в порту навантаження	-
CFR - Вартість і фрахт	Продавець	Покупець	Продавець	Борт судна в порту розвантаження	Борт судна в порту розвантаження	Порт призначення	-
CIF - Вартість, страхування і фрахт	Продавець	Покупець	Продавець	Борт судна в порту розвантаження	Борт судна в порту розвантаження	Порт призначення	Продавець
CPT - Перевезення оплачено до	Продавець	Покупець	Продавець	Місце передачі товару першому перевізнику	Місце передачі товару першому перевізнику	Місце призначення	-
CIP - Перевезення і страхування оплачені до	Продавець	Покупець	Продавець	Місце передачі товару першому перевізнику	Місце передачі товару першому перевізнику	Місце призначення	Продавець

Таблиця 2.4

Схема визначення митної вартості залежно від умов поставки за Інкотермс 2010 при Експорті товарів з України

Витрати, пов'язані з товаром		Умови поставки за Інкотермс 2010										
		EXW	FCA	FAS	FOB	CFR	CIF	CPT	CIP	DAT	DAP	DDP
1	Упаковка	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2	Навантаження на перший транспорт	+	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3	Доставка основному перевізнику	+	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4	Вивізне мито		- X	- X	- X	- X	- X	- X	- X	- X	- X	- X
5	Страховання перевезення	+	+	+	+	+	X	+	X	+	+	+
6	Навантаження у перевізника	+	+	+	X	X	X	X	X	X	X	X
7	Оплата основного перевезення	+*	+*	+*	+*	-** X	-** X	-** X	-** X	-** X	-** X	-** X
8	Розвантаження									- X		- X
9	Ввізне мито											- X
10	Доставка від перевізника											- X

У графах 1 – 7 враховуються витрати, понесені до перетинання митного кордону України.

У графах 8 – 10 враховуються витрати, понесені після перетинання митного кордону України.

«*» – витрати тільки до моменту перетинання митного кордону України.

«**» – витрати тільки від моменту перетинання митного кордону України.

X – витрати, які включаються в ціну відповідно до Інкотермс 2010.

« + » – при визначенні митної вартості витрати додаються незалежно від того, хто їх несе.

«-» – при визначенні митної вартості витрати віднімаються незалежно від того, хто їх несе.

Таблиця 2.5

ІНКОТЕРМС 2010

Умови постачання	Виробничі витрати	Пакування	Навантаження на першого перевізника	Доставка до основного перевізника	Навантаження на основного перевізника	Оплата основного перевізника	Страхування	Вивізне мито	Ввізне мито	Розвантаження	Оплата транспортування до складу
EXW	E	E	I	I	I	I	?	I	I	I	I
FCA	E	E	E	I	I	I	?	E	I	I	I
FAS	E	E	E	E	I	I	?	E	I	I	I
FOB	E	E	E	E	E	I	?	E	I	I	I
CFR	E	E	E	E	E	E	?	E	I	I	I
CIF	E	E	E	E	E	E	E	E	I	I	I
CPT	E	E	E	E	E	E	?	E	I	I	I
CIP	E	E	E	E	E	E	E	E	I	I	I
DAT	E	E	E	E	E	E	?	E	I	E	I
DAP	E	E	E	E	E	E	?	E	I	I	I
DDP	E	E	E	E	E	E	?	E	E	E	E

E – обов'язки експортера

I – обов'язки імпортера

? – експортер та імпортер можуть домовитися

